Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet



K 2/2022 vp Hallituksen vuosikertomus 2021

KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen vuosikertomuksen sisältyvistä lausumista, jotka liittyvät asiaan: Kaivoslaki Nyt – Lakialoite kaivoslain muuttamiseksi KAA 7/2019 vp – EK 40/2020 vp.

Lausun asiasta seuraavaa:

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslainsäädännön uudistamisessa talousvaliokunnan mietinnössään aloitteesta esiintuomat näkökohdat ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen.*

*Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta on tarkoitus antaa eduskunnalle 8.9. Hallituksen esityksen valmistelussa on lähtökohtana pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjaukset. Valmistelussa on otettu huomioon talousvaliokunnan mietintö kansalaisaloitteesta (KAA 7/2019 vp – EK 40/2020 vp) sekä OTT Pekka Vihervuoren selvitys kaivostoimintaa ohjaavan sääntelyn toimivuudesta (2019).*

2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi kaivosmineraalien luonteen ainutkertaisina luonnonvaroina, joiden hyödyntämisestä yhteiskunnan tulee saada kohtuullinen korvaus ja edellyttää hallitusohjelman mukaisen kaivosveroselvityksen ripeää ja huolellista toteutusta niin, että eduskunnalle jää riittävästi aikaa toteuttaa kaivosverotusta koskevat lainsäädäntöuudistukset kuluvalla hallituskaudella.*

Valtiovarainministeriössä on valmistelussa esitysluonnos laiksi kaivosmineraaliverosta (linkki hankeikkunaan: VM105:00/2022).

3. *Eduskunta edellyttää, että hallitus resursoi laadukkaan lupavalmistelun takaamiseksi kaivosten luvitusta käsittelevät viranomaiset riittävästi ja huolehtii valmisteluun liittyvän tiedon avoimuudesta.*

Kaivoslain uudistamisen valmistelun yhteydessä on arvioitu kaivosviranomaisen tarvitsemat riittävät voimavarat, jotka varmistetaan budjettilakina annettavassa hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta.

Luvan hakijan tulee ilmoittaa lupahakemuksen toimittamisen yhteydessä perusteltu käsityksensä siitä, miltä osin lupahakemus tai sen liitteet sisältävät viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) tai muun lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä tietoja. Hakijan tulee mahdollisuuksien mukaan toimittaa hakemuksen yhteydessä yleisluontoinen yhteenveto 1 momentissa tarkoitetuista hakemuksen tiedoista, joita voidaan esittää yleisölle.

4. *Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kaivostoimintaa ohjaavalla lainsäädännöllä nykyistä selkeämmin muille elinkeinoille ja asumiselle tärkeiden tai luontoarvoiltaan korvaamattomien alueiden suojelun sekä varmistaa korvauskäytäntöjen oikeudenmukaisuuden haittojen kärsijöille.*

Talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti suojeluasiaa on tarkasteltu ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvan luonnonsuojelulain uudistuksen yhteydessä, ja hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022 vp), joka sisältää asiaa koskevia esityksiä: Voimassa olevasta luonnonsuojelulaista poiketen kansallispuistoihin ja luonnonpuistoihin ei voisi enää myöntää luonnonsuojelulain nojalla lupaa malmien etsintään. Metsähallitus voisi kuitenkin myöntää luvan kansallispuistoihin ja luonnonpuistoihin geologiselle tutkimukselle, jos toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Valtion muilla luonnonsuojelualueilla lupa malmien etsintään olisi edelleen mahdollista myöntää tietyin edellytyksin.

Kaivoslain muuttamisesta koskevan hallituksen esityksen valmistelussa on otettu huomioon muut elinkeinot ja asumiselle tärkeät alueet sekä arvioitu korvauskäytäntöjä.

5. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslain uudistuksen valmisteluaikataulussa CETA-sopimuksen vaikutukset valmistelulle asetettuihin tavoitteisiin.*

Kaivoslain muuttamisesta koskevan hallituksen esityksen valmistelussa on otettu huomioon CETA-sopimuksen vaikutukset.

Eeva-Maija Puheloinen
johtava asiantuntija